

Biografii contemporane

Ion Popescu-Brădiceni

AURELIAN POPESCU

I. Anii de învățătură

Doctorul Aurelian Popescu a fost, după cum el însuși a mărturisit în „Spovedanie pentru mai târziu” (un manuscris de excepțională valoare pe care ni l-a încredințat fiul, doctor Radu Popescu), un ateu convins. Asta nu l-a îndârjit pe Dumnezeu, ba, dimpotrivă. Celatoatevăzător l-a adus înapoi dintr-un război cumplit și i-a dat 80 de ani de viață. Dintr-o consemnare, făcută la anul 1977, ziua de 16 aprilie (sâmbătă), ca introducere la volumul I al memoriilor, aflăm că s-a trudit să-și redacteze amintirile ca ele să-i fie citite după anul 2000.

S-a născut în Petreștii-de-Sus (azi Târgu-Cărbunești), la 27 octombrie 1903 (stil vechi), ca al treilea fiu, după Dumitru și Costin, din tată grefier, Nicolae, și acesta fiu de țărani din Cărbunești, Barbu Popescu, cel mai mare din șase copii, cel pe nume Dumitru ajungând general de corp de armată (a comandat Corpul I) și subșef al Marelui Stat Major al Armatei. Un alt frate de-al lui Barbu Popescu, Ion, a murit pe frontul de la Mărășești, în primul război mondial cu gradul de locotenent.

Copil fiind, a trăit greu, înghesuit cu toată familia, iarna, în cămăruța de lângă curie, care avea pământ pe jos. Ba, când mai făta câte-o oaie sau când vreo cloșcă scotea pui, erau aduse și acelea în casă. A luat la școală păduchi și bube dulci, a făcut la piciorul stâng un flegmon după ce se înțepase într-o sârmă ruginită, într-o zi l-a durut o ureche și mama l-a dus la o babă care i-a suflat cu o țevă în ea și l-a vindecat.

Școala primară a urmat-o în sat între anii 1909-1914; pe vremea aceea în mediul rural se învățau cinci ani, deoarece copii de țărani numai cu atât rămâneau. A avut în clasele II-V ca dascăl pe impunătorul și autoritarul Ion Th. Calotescu care preda simultan la școlari de toate vârstele întreaga paletă a materiilor. Vara, înainte de-a pleca la ore, mai păștea o vacă, o oaie. La amiază, alerga la Gilort să se scalde.

În 1914, Aurelian Popescu a dat examen la Liceul Militar din Craiova. Îi plăcuse să citească revista „Albina” de la bunicul său, ascuns în vreun colț, ori poveștile lui Ion Creangă, pitit în vreo pivniță, lângă un butoi. A fost respins la vizita medicală, fiind cam pirpiriu. În anul 1914, pe moșia proprietarului Alexandrescu, s-a construit o nouă școală, în care a repetat clasa a V-a, ca să nu uite din învățătură, terminând clasificat întâiul. Înscriindu-se pentru a doua oară la concurs, a intrat în sfârșit la Liceul „Dimitrie A. Sturza” din Craiova. În

toamna lui 1915, a plecat de-acasă după fratele său mai mare, care ajunsese în clasa a IV-a. A fost încântat de profesorii serioși, aceiași de la Liceul civil „Carol I” (azi „Nicolae Bălcescu”).

Obținând note mari, ieșea împreună cu fratele mai mare duminica în oraș, plimbându-se prin parcul Bibescu, întârziind în biserica Sfântul Ilie, vizitând Muzeul Aman, vizionând un film la cinematograful Apollo sau la Lux, ori se abătea pe la unchiul Dumitru, ofițerul de carieră și corespondentul (înlocuitorul părinților) în relație cu conducerea liceului.

II. Războiul și Umanitatea

În 1916 mama s-a îmbolnăvit de cancer, războiul era în plină desfășurare, România se pregătea să intre în luptă alături de Franța și Anglia, pentru eliberarea Provinciilor de peste munți. Așa că, prezentându-se la cursuri pe 1 octombrie 1916, cei doi frați au constatat că instituția se transformase în spital. S-au întors cu trenul până la Bărbătești, de unde, neputându-se îndrepta spre casă din cauza bombardamentului nemțesc, s-au adăpostit la Vierșani, la mama lor, care le-a dat 150 lei și le-a spus să-și continue drumul. S-au suit pe un cheson de artilerie și au mers până la Bibești unde găsind un tren s-au aruncat în el cu destinația Craiova. Au fost reprimiți în liceul-spital, care era în febra evacuării. Răniții au fost îmbarcați în tren, iar materialele pe acoperișul vagoanelor, unde printre saltele și pături s-au cuibărit și cei doi gorjeni, însoțiți de seminaristul Vasile Hurezeanu din Hurezani-Cordești (azi Stejari). Trei adolescenți între 13 și 17 ani, printre răniți, medici, sanitari.

Retragerea spre Moldova a fost un calvar, un exod infernal. Pe trenuri: o mare de oameni, printre trenuri de asemenea. Deodată o explozie puternică a creat un vacarm de neînchipuit. După două zile, în gara Costești, lângă Pitești, au fost dirijați spre sud, pe linia secundară Costești – Roșiori – Alexandria, pentru decongestionarea liniei principale, necesară transportării trupelor comandate de generalul Averescu. În gara Plosca, lângă Alexandria, trenul a fost tras pe o linie moartă, unde s-a adăstat mai multe zile. În acest timp, inamicul trecuse Oltul și Dunărea. Bulgarii și turcii erau aliații nemților. La câțiva kilometri depărtare s-au auzit bubuituri de tun și explozii lugubre. Medicii, sanitarii, cei ușor răniți au părăsit trenul, care cu ce-a putut, spre București, cale de 400 kilometri. În tren au rămas circa 80 de răniți netransportabili și material sanitar. Cei 3 elevi au hotărât să ia măsuri pentru evacuarea răniților la spitalul Mavrodin. Fratele mai mare și seminaristul au contactat pe jandarmii din Plosca, care au rechiziționat căruțe și au început îmbarcarea răniților și a materialelor. Aurelian, fratele mai mic, a alergat înainte la Mavrodin să-l înștiințeze pe doctorul Berechet de ce-l așteaptă. În noul spital, cei 3 salvatori și-au amenajat o cameră cu 3 paturi, au ajutat la pansarea răniților, la hrănirea lor, cu alimente găsite la conacul moșierului Anghel Capră, al cărui personal s-a pus la dispoziția spitalului. După circa două

---

săptămâni, au trecut primele armate nemțești. Un pluton de cavalerie, de ulani, cu chivere strălucitoare, cu coifuri cu vârf ascuțit, înarmați cu lănci lungi, părea din evul mediu. Cei doi frați și seminaristul s-au ascuns în podul spitalului.

III. Anii de ucenicie

Anul 1922 a fost plin de evenimente pentru viața studențească, începând cu mișcările antievreiești. Studenții creștini susțineau introducerea în învățământ a principiului „*numerus clausus*”. Ei susțineau că evreii acaparaseră instituțiile de învățământ superior și în special facultățile de medicină. De aceea cereau să nu se admită decât un număr de studenți evrei proporționat cu ponderea lor în populația țării. În acea vreme Bucureștiul avea încă tramvaiul cu cai și iluminatul cu gaz aerian. Apoi de la 15 decembrie 1922 Aurelian Popescu a devenit astfel elev al Institutului Medico-Militar din București. L-a cunoscut, pe post de comandant de batalion, pe maiorul Dessile, fratele scriitorului Octav Dessila. În 1 iulie 1924, luând toate examenele anului II, a fost înaintat sublocotenent, dându-i-se o soldă. În anul al II-lea îi predase chirurgie Gerota, același de la care C. Brâncuși luase lecții de anatomie. În Bulevardul Basarab a ocupat aceeași cameră cu Ștefan Odobleja. În 1926, în anul III fiind, s-a înscris la concursul de externi și a reușit al treilea, efectuând primul stagiul la clinica de dermatologie de la Spitalul Colțea condusă de profesorul Ștefan Nicolau, un bun patriot, iubind mult limba română și interzicând ucenicilor săi neologismele: *maladie* în loc de *boală*, *graiaj* în loc de *scărpinături*, *purit* în loc de *mâncărimi*, *tegument* în loc de *piele* etc. Într-o după amiază l-a cunoscut și pe fiul savantului istoric Nicolae Iorga, care urma medicina. După stagiul de 6 luni la dermatologie a trecut la ginecologie, secția condusă de dr. Constantin Daniel, cu studii la Paris. La medicina internă, îndrumător i-a fost dr. Nanu Muscel. În anul al V-lea, în 1927, Aurelian Popescu a fost înaintat la gradul de locotenent. Examenul l-a dat cu vestitul Toma Ionescu, fratele la fel de vestitului politician Take Ionescu. Examenul de clinică chirurgicală l-a dat cu profesorul Anghelescu, proprietarul hotelului Lido, politician, liberal, ministru al Învățământului. I s-au mai perindat prin studenție și alți savanți: Obreja, Gheorghe Marinescu. În 1928 a ieșit doctor în medicină și chirurgie. Șase luni a urmat o școală specială sanitară pe care a terminat-o clasificat întâiul, al doilea fiind Ștefan Mileu, academicianul de azi. La 2 martie 1930 s-a logodit cu Puica (Nicolita), iar la 27 aprilie 1930 s-a căsătorit.